

REPUBLIKA E KOSOVËS
REPUBLIKA KOSOVA - REPUBLIC OF KOSOVA

KOMISIONI I PAVARUR I MEDIAVE
NEZAVISNA KOMISIJA ZA MEDIJE
INDEPENDENT MEDIA COMMISSION

RAPORT MONITORIMI

Mbrojtja e Fëmijëve dhe të Miturve në Shërbimet Mediale Audiovizuale

Departamenti i Monitorimit dhe Analizës

qershor 2021

RAPORT MONITORIMI

Mbrojtja e Fëmijëve dhe të Miturve në Shërbimet Mediale Audiovizuale

Përmbajtja

Përkufizimet.....	5
Hyrje	7
Baza ligjore	8
Ligji Nr. 04/l-44 për Komisionin e Pavarur të Mediave	8
Rregullorja për Mbrojtjen e Fëmijëve dhe të Miturve në Shërbimet Mediale Audio-Vizuele ...	8
Kodi i Etikës për Ofruesit e Shërbimeve Mediale në Republikën e Kosovës.....	9
Rregullorja për Komunikime Komerciale Audio-Vizuele	9
Metodologjia.....	10
Shkeljet e gjetura.....	12
Gjetjet nga monitorimi	15
Konkluzione dhe rekomandime	17

Përkufizimet

KPM – Komisioni i Pavarur i Mediave.

DMA – Departamenti i Monitorimit dhe Analizës i KPM-së.

OSHMA – Ofrues i Shërbimit Medial Audiovizuel nënkupton personin fizik ose juridik që ka përgjegjësi redaktuese për përzgjedhjen e përmbajtjes audiovizuele të shërbimit medial dhe përcaktimin e mënyrës së organizimit të tij.

OSH – Operatori i Shërndarjes nënkupton personin juridik i cili shpërndanë shërbime mediale audiovizuele për përdoruesit përmes rrjetit kabllor, IPTV dhe çfarëdo forme tjetër të shpërndarjes jashtë brezit frekuencor radio-difuziv.

Termi “fëmijë” – nënkupton personat që i takojnë moshës deri në 14 vjeç.

Termi “i mitur” – nënkupton personat që i takojnë moshës prej 14 deri 18 vjeç.

Termi “kohë e kufizimit” – është koha në orarin radio/televiziv që ndan periudhën e lejueshme për të shfaqur program radio/televiziv, që ka përmbajtje për të rritur prej periudhës kur nuk është e lejueshme. “Koha e kufizimit” fillon prej orës 24:00 dhe mbaron në orën 05:00. Në shërbimet e parapagimit të cilat nuk janë të mbrojtura me kod, koha e kufizimit është po ashtu prej orës 24:00 deri në ora 05:00.

Termi “dhunë e panevojshme” – nënkupton përdorimin e qëllimshëm të forcës fizike, mekanike apo çfarëdo force tjetër për të dëmtuar, lënduar apo keqtrajtuar.

Termi “frikë” – nënkupton emocionin, shpesh të fuqishëm, që nxitet nga parashikimi për rrezik, të keqe dhe dhimbje, pavarësisht se kërcënimi është real apo imagjinar.

Termi “përmbajtje erotike” – u referohet materialeve programore, që përqendrohen tek dëshira seksuale dhe që paraqesin zona të caktuara erogjene të trupit të njeriut dhe synimin final për akt seksual, por nuk i paraqesin personat në mënyrë të qartë gjatë marrëdhënieve seksuale.

Termi “programe me përmbajtje të dëmshme” – u referohet programeve, të cilat ndikojnë negativisht në zhvillimin fizik, mental, dhe moral të fëmijëve, që në mes tjerash përfshijnë përmbajtjet me dhunë fizike, verbale, gjestikulative, emocionale, seksuale ose të përfituara nëpërmjet efekteve speciale, përmbajtjet me skena seksuale përfshirë skenat me shfaqje seksuale si ekzibicionizmi, nudizmi, dhuna seksuale dhe diskriminimi gjinor dhe përmbajtja dhe programi me përmbajtje bixhozi, parashikimin e së ardhmes, leximin e letrave, shërbimeve psikike dhe të ngjashme që nuk janë vërtetuar shkencërisht.

Kategorizimi i programeve – në bazë të Rregullores për Mbrojtjen e Fëmijëve dhe të Miturve në Shërbimet Mediale Audiovizuale, në bazë të përmbajtjes përcaktohen katër (4) kategori programore:

- **Kategoria e parë** përfshin programet që nuk kanë përmbajtje të dëmshme.
- **Kategoria e dytë** përfshin programet që nuk rekomandohen për fëmijët nën moshën dhjetë (10) vjeçare dhe për të cilat është e domosdoshme prania e prindit ose kujdestarit. Kjo kategori u referohet programeve, që përmbajnë ndonjë skenë dhune ose frike. Rastet kur bëhet portretizimi apo përshkrimi i dhunës dhe pasojave të saj mund të jenë të pranishme në përmbajtjen e programit nëse justifikohet nga objektivi i tij arsimor. Transmetimi i këtyre programeve duhet të paralajmërohet dhe të shoqërohet me shenjën përkatëse.
- **Kategoria e tretë** përfshin programet që përmbajnë skena dhune dhe frike, si dhe përmbajtje erotike, të cilat përsëriten relativisht shpesh. Përmbajtjet me skena seksuale mund të paraqiten në këtë kategori, përveç nëse paraqiten me qëllim të edukimit mbi seksualitetin dhe shëndetin e njeriut. Këto përmbajtje të dëmshme programore nuk rekomandohen për fëmijët nën moshën katërbëdhjetë (14) vjeçare. Për programet e kategorisë së tretë prania e prindit ose kujdestarit është e domosdoshme. Transmetimi i këtyre programeve duhet të paralajmërohet dhe të shoqërohet me shenjën përkatëse.
- **Kategoria e katërt** përfshin programet që përmbajnë skena me përmbajtje të vazhdueshme dhune të panevojshme, frike, skena seksuale, përmbajtje pornografike, programe me përmbajtje bixhozi, parashikimin e të ardhmes, leximin e letrave, shërbimeve psikike dhe të ngjashme që nuk janë vërtetuar shkencërisht. Kjo kategori përfshin edhe përmbajtjet me skena të përdorimit të substancave narkotike, përdorimit të substancave të rrezikshme, përdorimit të armëve, produkteve të duhanit, produkteve të alkoolit, përmbajtjet ku paraqiten sjellje të rrezikshme, përmbajtjet ku përdoret gjuhë e papërshtatshme me kusht që në përmbajtjen e programit në tërësi këto nuk paraqiten si sjellje pozitive. Këto programe nuk rekomandohen për persona nën moshën tetëmbëdhjetë (18) vjeçare. Transmetimi i programeve të kësaj kategorie duhet të paralajmërohet dhe të shoqërohet me shenjën përkatëse. Ndërsa, programet me përmbajtje pornografike mund të transmetohen vetëm në mënyrë të koduar.
- **Komunikimi komercial i synuar kah të miturit** - komunikimi i cili rekomandon një produkt apo shërbim i cili sipas natyrës, formës, cilësisë apo arsyeve tjera të tij, synon të përdoret ekskluzivisht apo kryesisht nga të miturit, pavarësisht nëse ata mund ta përdorin atë vet apo me ndihmën e të tjerëve.

Hyrje

Qëllimi i monitorimit të përmbajtjes programore të OSHMA-ve ishte vlerësimi i pajtueshmërisë së tyre me aktet nënligjore të KPM-së, sa i përket mbrojtjes së fëmijëve dhe të miturve në shërbimet mediale audiovizuale.

Me fjalë tjera, qëllim i këtij raporti është përshkrimi i shkeljeve të identifikuara nga monitorimi i OSHMA-ve, e që përmes këtij përshkrimi dhe rekomandimeve të këtij raporti të ndërmerren masa nga ana e OSHMA-ve për mbrojtjen e fëmijëve dhe të miturve nga përmbajtjet e dëmshme programore dhe evitimin e ekspozimit të tyre nga përmbajtjet e tilla programore.

Në bazë të Ligjit Nr. 04/L-44, KPM-ja licencon transmetuesit publik e privat, përcakton dhe zbaton politikën e transmetimit si dhe rregullon të drejtat, detyrimet si dhe përgjegjësitë e personave fizik dhe juridik të cilët ofrojnë shërbimet mediale audio dhe audiovizuale, përfshirë këtu edhe aspektet që kanë të bëjnë me mbrojtjen e fëmijëve dhe të miturve në shërbimet mediale audiovizuale.

Lidhur me këtë, është realizuar monitorimi i OSHMA-ve me transmetim tokësor dhe OSHMA-ve me karakter gjeneralistik që operojnë përmes OSH-ve për të vlerësuar pajtueshmërinë e tyre me aktet nënligjore të KPM-së që kanë të bëjnë me mbrojtjen e fëmijëve dhe të miturve në shërbimet mediale audiovizuale.

Komisioni i Pavarur i Mediave në mënyrë të vazhdueshme ka treguar vëmendje të posaçme sa i përket zbatimit të akteve nënligjore të KPM-së nga ana e OSHMA-ve, me qëllim të mbrojtjes së kësaj kategorie të ndjeshme të shoqërisë nga përmbajtjet që mund të kenë ndikim negativ në zhvillimin e tyre fizik, mental dhe moral.

Prandaj, krahas vlerësimit të zbatueshmërisë së akteve nënligjore të KPM-së, përmes këtij projekti monitorues synohet të krijohet një pasqyrë e qartë e raportit të fëmijëve dhe të miturve me përmbajtjet mediale audio-vizuale, respektivisht mbrojtjes së tyre nga përmbajtjet e dëmshme dhe të papërshtatshme.

Çështjet që kanë të bëjnë me mbrojtjen e fëmijëve dhe të miturve në shërbimet mediale audiovizuale janë të parapara në bazë të Ligjit Nr. 04/L-44 për KPM-në¹ dhe aktet tjera nënligjore të KPM-së, përfshirë këtu:

- Rregulloren KPM 2013/01 për Mbrojtjen e Fëmijëve dhe të Miturve në Shërbimet Mediale Audio-Vizuale²;
- Kodin e Etikës KKPM-2016/03 për Ofruesit e Shërbimeve Mediale në Republikën e Kosovës³; dhe
- Rregulloren KPM 2017/07 për Komunikimet Komerciale Audio-Vizuale⁴.

Ligji Nr. 04/L-44 për Komisionin e Pavarur të Mediave

Dispozitat ligjore që kanë të bëjnë me mbrojtjen e fëmijëve dhe të miturve në shërbimet mediale audiovizuale në Ligjin për KPM-në përcaktohen në nene të caktuara të këtij ligji që kanë të bëjnë me:

- Përmbajtjen e Komunikimeve komerciale audiovizuale, produktet e reklamuar (sipas nenit 27);
- Sponsorizimin e programeve për fëmijë (sipas nenit 31);
- Vendosjen e produkteve (sipas nenit 32); dhe
- Masat e duhura për të siguruar mbrojtjen në përgjithësi të fëmijëve dhe të miturve nga përmbajtjet e dëmshme (sipas nenit 33).

Rregullorja për Mbrojtjen e Fëmijëve dhe të Miturve në Shërbimet Mediale Audio-Vizuale

Kjo rregullore në tërësi i është dedikuar mbrojtjes së fëmijëve dhe të miturve nga përmbajtjet e programeve të cilat ndikojnë negativisht në zhvillimin e tyre fizik, mental dhe moral, përfshirë edhe mbrojtjen e identitetit dhe respektimin e dinjitetit të fëmijëve dhe të miturve në shërbimet mediale audio dhe audiovizuale.

Në bazë të kësaj Rregulloreje përcaktohet edhe mënyra e kategorizimit, sinjalizimit dhe koha e transmetimit të programeve të tilla.

¹ <http://kpm-ks.org/assets/cms/uploads/files/Legjislacioni/1335165851.7107.pdf>

² <http://kpm-ks.org/assets/cms/uploads/files/Legjislacioni/1370439037.589.pdf>

³ <http://kpm-ks.org/assets/cms/uploads/files/Legjislacioni/1476189555.8908.pdf>

⁴ <http://kpm-ks.org/assets/cms/uploads/files/Legjislacioni/1514284325.0124.pdf>

Kodi i Etikës për Ofruesit e Shërbimeve Mediale në Republikën e Kosovës

Dispozitat ligjore që kanë të bëjnë me mbrojtjen e fëmijëve dhe të miturve në shërbimet mediale audiovizuale në Kodin e Etikës përfshijnë çështjet lidhur me:

- Gjuhën e përdorur në përmbajtje programore (sipas nenit 4); dhe
- Praninë dhe prezencën e fëmijëve në përmbajtjet programore në përgjithësi, përfshirë këtu çështjet e privatësisë, intervistat me fëmijë, etj. (sipas nenit 9).

Rregullorja për Komunikime Komerciale Audio-Vizuele

Dispozitat ligjore lidhur me mbrojtjen e fëmijëve dhe të miturve në shërbimet mediale audiovizuale në Rregulloren për KKAV kanë të bëjnë kryesisht me:

- Përmbajtjen e komunikimeve komerciale audiovizuale, produktet dhe shërbimet e reklamuar, si dhe ndikimit të tyre tek fëmijët dhe të miturit (sipas nenit 9 dhe nenit 16);
- Orarin e transmetimit të KKAV-ve dhe teleshoppingut për produkte të caktuara (sipas nenit 10);
- Mënyrat e reklamimit (sipas nenit 12) dhe format e reklamimit si sponsorizimi i programeve për fëmijë (sipas nenit 14) dhe vendosja e produkteve (sipas nenit 15); dhe
- Obligimet që kanë të bëjnë me Ofruesit e Shërbimeve Mediale Radio (sipas nenit 24 dhe 25).

Metodologjia

Me qëllim të vlerësimit të pajtueshmërisë së OSHMA-ve me aktet nënligjore të KPM-së që kanë të bëjnë me mbrojtjen e fëmijëve dhe të miturve në shërbimet mediale audiovizuale, është bërë mbledhja e të dhënave, përkatësisht incizimi i përmbajtjeve programore të transmetuara, përmes sistemit të monitorimit⁵, i cili ka mundësuar ruajtjen e përmbajtjeve programore të subjekteve të këtij monitorimi.

Përmes këtij sistemi, është bërë analizimi dhe vlerësimi i përmbajtjeve programore të transmetuara gjatë periudhës monitoruese.

Materialet referente bazë në dispozicion kanë qenë legjislacioni i Komisionit të Pavarur të Mediave, repektivisht rregulloret: KPM 2013/01 Rregullorja për Mbrojtjen e Fëmijëve dhe të Miturve në Shërbimet Mediale Audio-Vizuale, KKPM-2016/03 Kodi i Etikës për Ofruesit e Shërbimeve Mediale në Republikën e Kosovës dhe KPM 2017/07 Rregullorja për Komunikimet Komerciale Audio-Vizuale. Këto rregullore janë zgjedhur për arsye se përbrenda vetes përmbajnë dispozita ligjore që kanë të bëjnë me mbrojtjen e fëmijëve dhe të miturve në shërbimet mediale audio vizuale.

Vlerësimi dhe analizimi është fokusuar në identifikimin e programeve me përmbajtje të dëmshme, që sipas akteve nënligjore në mes tjerash i referohen programeve që ndikojnë negativisht në zhvillimin fizik, mental, dhe moral të fëmijëve, e që përfshijnë përmbajtje me dhunë fizike, verbale, gjestikulative, emocionale, seksuale ose të përfituara nëpërmjet efekteve speciale, përmbajtjet me skena seksuale përfshirë skenat me shfaqje seksuale si ekzibicionizmi, nudizmi, dhuna seksuale dhe diskriminimi gjinor dhe përmbajtja dhe programi me përmbajtje bixhozi, parashikimin e së ardhmes, leximin e letrave, shërbimeve psikike dhe të ngjashme që nuk janë vërtetuar shkencërisht.

Vlerësimi është bërë edhe sa i përket kohës së transmetimit të përmbajtjeve të tilla programore, paralajmërimit dhe përdorimit të shenjave përkatëse të përcaktuara në Rregulloren për Mbrojtjen e Fëmijëve dhe të Miturve në Shërbimet Mediale Audio-Vizuale.

Po ashtu, vlerësimi dhe analizimi është bërë edhe në rastet kur fëmijët apo të miturit kanë qenë të përfshirë apo prezentë në përmbajtje të caktuara programore.

Vlerësimi i përmbajtjeve programore është bërë nga zyrtarët monitorues të Departamentit të Monitorimit dhe Analizave, të cilët kanë vlerësuar dhe analizuar çdo përmbajtje programore për

⁵ Sistemi i monitorimit i dizajnuar për nevojat e Departamentit të Monitorimit dhe Analizës të KPM-së, për incizim dhe monitorim të përmbajtjeve programore të të licencuarve të KPM-së, në formë audio dhe audiovizuale.

periudhën kohore shtatë (7) ditore, gjatë periudhës 22 – 28 maj 2021, të zgjedhur në mënyrë rastësore.

Mostra e monitorimit ka përfshirë nëntë (9) OSHMA me status të ndryshëm të licencës dhe me përmbajtje programore gjeneralistike:

Tre (3) OSHMA me transmetim tokësor nacional:

1. RTK 1
2. KTV
3. RTV 21

Një (1) OSHMA me transmetim tokësor lokal:

1. TV Dukagjini

Pesë (5) OSHMA–të që operojnë përmes operatorëve të shpërndarjes:

1. RTK2
2. Klan Kosova
3. ATV
4. TE7
5. Kanal 10.

Shkeljet e gjetura

Në bazë të monitorimit, është vërejtur se OSHMA-të gjatë periudhës monitoruese kanë vepruar kryesisht në pajtueshmëri me Kodin e Etikës për Ofruesit e Shërbimeve Mediale në Republikën e Kosovës dhe Rregulloren për Komunikimet Komerciale Audio-Vizuale, ndërsa shkelje më të shpeshta janë vërejtur sa i përket Rregullores për Mbrojtjen e Fëmijëve dhe të Miturve në Shërbimet Mediale Audiovizuale KPM-2013/01.

Në bazë të monitorimit, në shkelje të Rregullores për Mbrojtjen e Fëmijëve dhe të Miturve në Shërbimet Mediale Audiovizuale KPM-2013/01 janë gjetur pesë (5) OSHMA, prej tyre një (1) me transmetim tokësor lokal, një (1) me transmetim tokësor nacional dhe dy (3) OSHMA që operojnë përmes Operatorëve të Shpërndarjes:

1. TV Dukagjini
2. TV 21
3. ATV
4. KANAL 10
5. KLAN KOSOVA

Shkeljet më të shpeshta të identifikuara gjatë monitorimit kishin të bëjnë kryesisht me kufizimet dhe obligimet e përgjithshme të ofruesve të shërbimeve mediale audiovizuale si: mos paralajmërimi me sinjal akustik apo tekstual para fillimit dhe pas ndërprerjeve të programeve me përmbajtje të dëmshme për fëmijë dhe të mitur, transmetimi i programeve të kategorive të caktuara jashtë kohës së paraparë sipas rregullores si dhe mos përdorimi i simboleve përkatëse vizuale.

Sipas Rregullores për Mbrojtjen e Fëmijëve dhe të Miturve në Shërbimet Mediale Audiovizuale parashihet që:

Neni 3, paragrafi 1: *“Shërbyesit medial audio-vizuel nuk do të transmetojnë programe me përmbajtje të dëmshme për fëmijët, përveçse në kohën dhe kushtet e përcaktuara me këtë rregullore.”*

Neni 3, paragrafi 3: *“Shërbyesit medial audio-vizuel të cilat transmetojnë radio/TV programe me përmbajtje të dëmshme për fëmijët, obligohen që ato programe t’i paralajmërojnë me sinjal akustik apo tekstual dhe t’i identifikojnë me simbolin përkatës vizual gjatë tërë kohëzgjatjes së tyre, sipas kategorizimit të programeve të përcaktuar me këtë rregullore”.*

Neni 6, paragrafi 2: *Transmetimi i programeve që i takojnë kategorisë së dytë mund të bëhet prej orës 15:00 deri në ora 06:00.*

Neni 6, paragrafi 3: *Transmetimi i programeve, që i takojnë kategorisë së tretë, mund të bëhet prej orës 22:00 deri në ora 06:00”.*

Neni 7, paragrafi 1: *“Subjektet transmetuese do të përdorin piktogramet të paraqitur në Aneksin I të kësaj Rregulloreje”.*

Neni 7, paragrafi 2: *“Shenjat e vërejtjes për Kategoritë e përcaktuara me këtë nen janë të detyrueshme për të gjitha programet e përcaktuara në nenin 5.*

Neni 7, paragrafi 3: *“Para fillimit të programit dhe pas çdo ndërprerjeje të programit bëhet paralajmërim verbal dhe akustik.*

Para fillimit të programit në TV shfaqet shenja paralajmëruese, e cila është kombinim i vërejtjes tekstuale, verbale, akustike dhe vizuale në kohëzgjatje prej 10 sekondave dhe mbulon të paktën ¼ e pjesës së dukshme të ekranit. Formulimi i vërejtjes së shkruar/tekstuale do të jetë: “Programi në vijim nuk është i përshtatshëm për fëmijë dhe të mitur”.

Gjatë programit televiziv shfaqet vetëm pjesa vizuale e shenjës në këndin e ekranit, me dimensione minimumi 1/48 dhe maksimumi 1/32”.

Ndërsa, në shkelje të Rregullores për Komunikime Komerciale Audiovizuale, në shkelje janë gjetur një (1) OSHMA me transmetim tokësor lokal dhe tre (3) OSHMA që operojnë përmes Operatorëve të Shpërndarjes:

1. TV Dukagjini
2. ATV
3. Klan Kosova
4. TE7

Shkeljet më të shpeshta të identifikuar gjatë monitorimit kishin të bëjnë kryesisht me vendosje të produktit dhe reklamim me ekran të ndarë në emisionet për fëmijë, dhe një rast lidhur me një reklamim televiziv për tretmanë mjekësorë që synon të miturit.

Sipas Rregullores për Komunikime Komerciale Audiovizuale Audiovizuale parashihet që:

Neni 9, paragrafi 3, pika d: *“Komunikimet komerciale të cilat synojnë të miturit nuk duhet të: Rekomandojnë ilaçe, tretmanë mjekësor, ndihmesa dhe pajisje, përfshirë institucionet mjekësore, tretmanët për humbje të peshës, substanca ndezëse dhe pajisje të tjera të rrezikshme, të bartin porosi fetare, apo të përfshijnë përmbajtje erotike”.*

Definicioni i kësaj rregulloreje lidhur me komunikimin komercial të synuar kah të miturit, përcakton se: *“Komunikimi i cili rekomandon një produkt apo shërbim i cili sipas natyrës, formës, cilësisë apo arsyeve të tjera të tij, synon të përdoret ekskluzivisht apo kryesisht nga të miturit, pavarësisht nëse ata mund ta përdorin atë vet apo me ndihmën e të tjerëve”.*

Neni 12, paragrafi 1: *“Reklamimi me ekran të ndarë nuk duhet të jetë i tepërt në atë mënyrë që do t’ua pamundësonte shikuesve të vazhdojnë të shikojnë përmbajtjen edito rialë dhe nuk duhet të përdoret në programet e fëmijëve, të fesë, të lajmeve dhe ato të çështjeve aktuale. Dispozitat e kësaj Rregulloreje në lidhje me orarin dhe kohëzgjatjen e reklamimit televiziv dhe tele-shoppingut do të zbatohen për reklamimin me ekran të ndarë”.*

Neni 15, paragrafi 1: *“Vendosja e produkteve do të ndalohe”.*

Neni 2, paragrafi 2.2: *“Vendosja e produktit do të jetë e lejueshme: Programet sportive dhe programet e lehta argëtuese, me përjashtim të programeve të fëmijëve”.*

Ndërsa, për shkelje të Kodit të Etikës për Ofruesit e Shërbimeve Mediale në Republikën e Kosovës, në bazë të monitorimit nuk është gjetur shkelje sa i përket dispozitave që kanë të bëjnë me mbrojtjen e fëmijëve dhe të miturve.

Gjetjet nga monitorimi

Në bazë të monitorimit të përmbajtjeve programore të transmetuara në periudhën prej datës 22 – 28 maj 2021, të zgjedhur në mënyrë rastësore, në pajtueshmëri me aktet nënligjore të KPM-së, përkatësisht dispozitave ligjore të parapara për mbrojtjen e fëmijëve dhe të miturve në shërbimet mediale audiovizuele, kanë vepruar OSHMA-të: RTK1, RTK2 dhe KTV.

Ndërsa, në shkelje të akteve nënligjore sa i përket dispozitave që kanë të bëjnë me mbrojtjen e fëmijëve dhe të miturve, në shkelje janë gjetur: TV21, TV DUKAGJINI, KLAN KOSOVA, KANAL 10, ATV dhe TE7.

RTK1, RTK2 dhe KTV - në periudhën monitoruese, këto OSHMA ka vepruar në pajtim me dispozitat ligjore për mbrojtjen e fëmijëve dhe të miturve të parapara në aktet nënligjore të KPM-së. Gjatë periudhës monitoruese, janë transmetuar edhe programe për fëmijë të karakterit edukativ dhe zbavitës.

Sa i përket Rregullores për Mbrojtjen e Fëmijëve dhe të Miturve, në këto OSHMA të gjitha programet me përmbajtje të dëmshme janë transmetuar në pajtim me këtë Rregullore, përkatësisht janë paralajmëruar në fillim të transmetimit të tyre, janë transmetuar në kohën e parapaparë, janë kategorizuar bazuar në përmbajtjen e tyre si dhe janë shoqëruar me shenjat përkatëse të përcaktuara sipas Rregullores për Mbrojtjen e Fëmijëve dhe të Miturve në Shërbimet Mediale Audiovizuele.

Sa i përket Kodit të Etikës për Ofruesit e Shërbimeve Mediale Audiovizuele, përkatësisht gjuhës së përdorur në përmbajtje programore, gjatë periudhës monitoruese nuk është transmetuar program me përmbajtje të gjuhës vulgare apo ofenduese.

Po ashtu, sa i përket dispozitave që kanë të bëjnë me mbrojtjen e fëmijëve dhe të miturve, në këtë periudhë janë transmetuar komunikime komerciale në pajtueshmëri me Rregulloren për Komunikimet Komerciale Audiovizuele.

TV 21 – në periudhën monitoruese, është vërejtur vetëm një shkelje sa i përket Rregullores për Mbrojtjen e Fëmijëve dhe të Miturve. Shkelja ka të bëjë me transmetimin e një filmi artistik, i cili për shkak të përmbajtjes së dëmshme për fëmijë nuk është paralajmëruar tekstualisht në fillim të programit për përmbajtjen e tij, si dhe nuk është përdorur shenja përkatëse vizuale gjatë kohëzgjatjes së tij, siç përcaktohet sipas nenit 3, paragrafi 3, dhe nenit 7 të kësaj Rregulloreje.

Po ashtu, ky program është transmetuar jashtë kohës së paraparë në këtë Rregullore, në kundërshtim me nenin 3, paragrafi 1, dhe nenin 6, paragrafi 3.

Sa i përket Kodit të Etikës dhe Rregullores për Komunikimet Komerciale Audiovizuele, kjo OSHMA ka vepruar në pajtim me dispozitat ligjore të parapara për mbrojtjen e fëmijëve dhe të miturve.

TV Dukagjini – sa i përket Rregullores për Mbrojtjen e Fëmijëve dhe të Miturve në Shërbimet Mediale Audio-vizuele, shkelje është vërejtur në një program me përmbajtje të dëmshme për fëmijë dhe të mitur, me ç'rast është përdorur simboli/piktogrami që nuk është i paraparë sipas nenit 7, paragrafi 1, të kësaj Rregulloreje.

Në lidhje me Rregulloren për Komunikime Komerciale Audiovizuale, shkelje janë gjetur gjatë transmetimit të programeve për fëmijë, në të cilat ka pasur reklamim me ekran të ndarë si dhe vendosje të produktit, në kundërshtim me nenin 12, paragrafi 1, si dhe nenin 15, paragrafi 2, pika 2, të kësaj Rregulloreje.

Sa i përket Kodit të Etikës, kjo OSHMA ka vepruar në pajtim me dispozitat ligjore të parapara për mbrojtjen e fëmijëve dhe të miturve.

ATV – gjatë periudhës monitoruese, sa i përket Rregullores për Mbrojtjen e Fëmijëve dhe të Miturve në Shërbimet Mediale Audio-vizuele, shkelje është gjetur gjatë transmetimit të një programi me përmbajtje të dëmshme i cili nuk është paralajmëruar, kategorizuar dhe shoqëruar me simbolin përkatës me shenjë përkatëse sipas dispozitave të parapara në këtë Rregullore, përkatësisht nenin 3, paragrafi 3, si dhe nenin 7. Po ashtu, ky program është transmetuar jashtë kohës së paraparë në këtë Rregullore, në kundërshtim me nenin 3, paragrafi 1, dhe nenin 6, paragrafi 2.

Sa i përket Rregullores për Komunikime Komerciale Audiovizuale, shkelje është gjetur gjatë transmetimit të një programi për fëmijë, në të cilin ka pasur vendosje të produktit, në kundërshtim me nenin 15, paragrafi 2, pika 2, të kësaj Rregulloreje.

Në lidhje me Kodin e Etikës, kjo OSHMA ka vepruar në pajtim me dispozitat ligjore të parapara për mbrojtjen e fëmijëve dhe të miturve.

Kanal 10 – në bazë të monitorimit, shkelje është gjetur gjatë transmetimit të programeve me përmbajtje të dëmshme, që nuk janë paralajmëruar, kategorizuar dhe shoqëruar me simbole përkatëse, sipas dispozitave të parapara në Rregulloren për Mbrojtjen e Fëmijëve dhe të Miturve në Shërbimet Mediale Audiovizuale, përkatësisht nenin 3, paragrafi 3, si dhe nenin 7.

Sa i përket Kodit të Etikës dhe Rregullores për Komunikimet Komerciale Audiovizuale, kjo OSHMA ka vepruar në pajtim me dispozitat ligjore të parapara për mbrojtjen e fëmijëve dhe të miturve.

Klan Kosova – gjatë periudhës monitoruese, shkelje janë gjetur sa i përket transmetimit të programeve me përmbajtje të dëmshme, që janë transmetuar jashtë kohës së paraparë në këtë Rregullore, në kundërshtim me nenin 3, paragrafi 1, dhe nenin 6, paragrafi 2 dhe 3. Po ashtu, në këtë periudhë janë transmetuar programe me përmbajtje të dëmshme të cilat nuk janë

paralajmëruar, kategorizuar dhe shoqëruar me simbolin përkatës me shenjë përkatëse sipas dispozitave të parapara në këtë Rregullore, përkatësisht nenin 3, paragrafi 3, si dhe nenin 7.

Sa i përket Rregullores për Komunikime Komerciale Audiovizuale, shkelje janë gjetur sa i përket reklamimit me ekran të ndarë dhe vendosjes së produktit në një emision për fëmijë, përkatësisht shkelje e nenit 12, paragrafi 1, dhe nenit 15, paragrafi 2, pika 2, të kësaj Rregulloreje.

Sa i përket Kodit të Etikës dhe Rregullores për Komunikimet Komerciale Audiovizuale, kjo OSHMA ka vepruar në pajtim me dispozitat ligjore të parapara për mbrojtjen e fëmijëve dhe të miturve.

TE7 – gjatë periudhës monitoruese, është gjetur vetëm një shkelje sa i përket Rregullores për Komunikime Komerciale Audiovizuale, në rastin e transmetimit të një reklamimi televiziv përmes së cilit rekomandohen tretmanë mjekësore dhe me të cilën synohen të miturit, në kundërshtim me nenin 9, paragrafi 3, pika d, të kësaj Rregulloreje.

Sa i përket Kodit të Etikës dhe Rregullores për Mbrojtjen e Fëmijëve dhe të Miturve në Shërbimet Mediale Audio-Vizuale, kjo OSHMA ka vepruar në pajtim me dispozitat ligjore të parapara për mbrojtjen e fëmijëve dhe të miturve.

Konkluzione dhe rekomandime

Nga të dhënat dhe rezultatet e monitorimit është gjetur se OSHMA-të vazhdojnë të veprojnë në kundërshtim me aktet nënligjore të KPM-së, që kanë të bëjnë me mbrojtjen e fëmijëve dhe të miturve në shërbimet mediale audiovizuale, përkatësisht me dispozitat ligjore të përcaktuara në:

- Rregulloren KPM 2013/01 për Mbrojtjen e Fëmijëve dhe të Miturve në Shërbimet Mediale Audio-Vizuale;
- Kodin e Etikës KKPM-2016/03 për Ofruesit e Shërbimeve Mediale në Republikën e Kosovës; dhe
- Rregulloren KPM 2017/07 për Komunikimet Komerciale Audio-Vizuale.

KPM rekomandon që të licencuarit e saj:

- Të veprojnë në pajtim me legjislacionin në fuqi, në kuptimin e respektimit dhe ndërmarrjen e masave për mbrojtjen e fëmijëve dhe të miturve nga përmbajtjet e dëmshme programore;
- Të implementojnë standardet vetërregulluese të Kodit Praktik në pajtim me Rregulloren për Mbrojtjen e Fëmijëve dhe të Miturve në Shërbimet Mediale Audiovizuale KPM-2013/01;

- T'i kushtojnë rëndësi mënyrës së kategorizimit të programeve me përmbajtje të dëmshme, kohës së transmetimit së tyre si dhe përdorimit të shenjave dhe piktogrameve të përcaktuara me Rregulloren për Mbrojtjen e Fëmijëve dhe të Miturve në Shërbimet Mediale Audiovizuale KPM-2013/01;
- T'i kushtojnë rëndësi dispozitave të parapara për mbrojtjen e fëmijëve dhe të miturve në Rregulloren për Komunikimet Komerciale Audiovizuale, sa i përket reklamimit me ekran të ndarë dhe vendosjes së produktit në programet për fëmijë.

KPM mbetet e përkushtuar që të zhvillojë politikat e transmetimit që kanë të bëjnë me masat parandaluese të identifikimit të duhur dhe evitimit të programeve me përmbajtje të dëmshme programore, përfshirë edhe rishikimin e rregulloreve që kanë të bëjnë me këtë fushë.

Në pajtim me mandatin ligjor, KPM do të sigurojë që OSHMA-të të trajtojnë me seriozitet rëndësinë e mbrojtjes së fëmijëve dhe të miturve nga përmbajtjet të cilat ndikojnë negativisht në zhvillimin e tyre fizik, mental dhe moral.

Raporti është përpiluar nga Departamenti i Monitorimit dhe Analizave, në kuadër të Zyrës së Kryeshefit Ekzekutiv të KPM-së.

Në raport kontribuan:

Mirand Tafarshiku

Gentiana Hoti

Amela Redzovic

Sanije Imeraj Zatriqi

Luljeta Islamaj

Ardiana Sejdiu Musmurati

Sebahate Hajredinaj

Fikrete Çoçaj

Bashkim Reçica

Publikues:

Komisioni i Pavarur i Mediave

rr. Perandori Justinian Nr. 124

10000 Prishtinë

Kosovë

www.kpm-ks.org

qershor 2021